

Sygn. akt I ACa 310/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Krzysztof Chojnowski (spr.)
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska SO del. Dariusz Małkiński
Protokolant	:	Sylwia Radek - Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2015 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **H. G.**

przeciwko **Skarbowi Państwa -(...)**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 31 października 2014 r. sygn. akt I C 1436/13

I. **prostuje oznaczenie strony pozwanej w komparycji zaskarżonego wyroku w ten sposób, że określa ją jako: Skarb Państwa – (...);**

II. **zmienia zaskarżony wyrok:**

a) **w punktach I i II w ten sposób, że zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - (...) na rzecz powoda H. G. kwotę 93.349, 94 (dziewięćdziesiąt trzy tysiące trzysta czterdzieści dziewięć 94/100) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 października 2013 r. i oddala powództwo w pozostałej części;**

b) **w punkcie IV o tyle, że kwotę 3.791 zł nakazuje pobrać od powoda z zasądzzonego roszczenia;**

III. **oddala apelację powoda i pozwanego w pozostałych częściach;**

IV. **znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za drugą instancję.**

(...)

UZASADNIENIE

Powód H. G. po sprecyzowaniu swojego stanowiska wnosił o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - (...) kwoty 236.527,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za szkody spowodowane przewlekłością postępowania karnego i zasądzenia kosztów postępowania.

Wskazywał, że wyrządzona szkoda związana jest z przewlekłe prowadzonym postępowaniem sądowym w sprawie VIIK 349/08 toczącym się przed (...), a następnie – na skutek apelacji - przed (...). Motywując swoje żądanie powód wskazał, że dochodzona przez niego kwota stanowi równowartość utraconych przez niego zarobków w (...). Dochodzona kwota stanowi różnicę pomiędzy dochodami jakie uzyskałby powód pracując w (...), a osiągniętymi przez niego dochodami w okresie od 1 sierpnia 2008 r. do 30 lipca 2013 r.

Pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wnosił o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 31 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - (...) na rzecz powoda H. G. kwotę 93.926 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie i zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa - (...) kwotę 1440 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Białymstoku) kwotę 3791 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Sąd Okręgowy analizując zgromadzony materiał dowodowy wskazał szereg zdarzeń związanych ze sprawą VIIK 349/08. Po pierwsze akt oskarżenia skierowany przeciwko H. G. (oskarżonemu o udział w zorganizowanej grupie przestępczej) oraz 22 innym oskarżonym wpłynął w dniu 29 czerwca 2007 r. do (...). Sąd ten w dniu 20 sierpnia 2007 r. uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał (...). Z kolei (...), wydając postanowienie w dniu 9 października 2007 r., odmówił przyjęcia przedmiotowej sprawy i przekazał ją zgodnie z właściwością (...) celem rozpoznania. (...), rozpoznając zażalenie obrońcy jednego z oskarżonych, w dniu 7 listopada 2007 r. utrzymał w mocy postanowienie (...) wydane w przedmiocie właściwości.

Akta sprawy zostały zwrócone (...) w dniu 23 listopada 2007 r. W dniu 30 listopada 2007 r. sędzia referent wydał zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy na dzień 18 stycznia 2008 r. Otrzymała się ona w terminie, a następne w dniach: 13 marca 2008 r., 18 kwietnia 2008 r., 20 maja 2008 r., 20, 25 i 26 czerwca 2008 r., 4 września 2008 r. i 2 października 2008 r.

Na rozprawie w dniu 30 października 2008 r. Sąd w trybie art. 397 §1 k.p.k. określił prokuratorowi dwumiesięczny termin na usunięcie braków postępowania przygotowawczego w postaci braku zgody Sądu Okręgowego na dokonywanie kontroli operacyjnej rozmów telefonicznych w stosunku do większości oskarżonych. Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2008 r. uwzględniony został wniosek prokuratora o przedłużenie wcześniej określonego terminu o miesiąc. W dniu 19 stycznia 2009 r. prokurator przedstawił 41 postanowień o wyrażeniu przez (...) następczej zgody na korzystanie z materiałów operacyjnych.

W dniu 13 lutego 2009 r. sędzia referent wydał zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy na dzień 13 marca 2009 r. Otrzymała się ona w terminie, a następne w dniach: 13 marca 2009 r., 9 kwietnia 2009 r., 29 maja 2009 r., 29 czerwca 2009 r., 6 i 8 lipca 2009 r., 4, 9 i 16 września 2009 r., 12 i 19 października 2009 r.

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2009 r. Sąd w trybie art. 397 §1 k.p.k. określił prokuratorowi jednomiesięczny termin na przedstawienie brakujących protokołów odtworzenia rozmów telefonicznych, zabezpieczonych na płytach i przekazanych Sądowi do dyspozycji z aktem oskarżenia. Termin ten został dwukrotnie przedłużony: postanowieniem Sądu z dnia 4 stycznia 2010 r. oraz postanowieniem z dnia 29 marca 2010 r.

W dniu 15 września 2010 r. sędzia referent wydał zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy na 8 października 2010 r. Otrzymała się ona w terminie, a następne w dniach 9 listopada 2010 r., 17 grudnia 2010 r., 21 stycznia 2011 r., 2 lutego 2011 r., 24 marca 2011 r., 17 maja 2011 r., 17 czerwca 2011 r., 7 września 2011 r., 28 września 2011 r., 2 listopada 2011 r., 6 i 13 grudnia 2011 r. oraz 24 stycznia 2012 r.

W dniu 30 stycznia 2012 r. wyrokiem(...) w sprawie o sygn. VII K 349/08 powód został uniewinniony od stawianych mu zarzutów.

W dniu 1 lutego 2012 r. wpłynął pierwszy z wniosków o sporządzenie uzasadnienia, a za nim kolejne. W dniu 15 lutego 2012 r. sędzia referent zwrócił się o przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia i uzyskał zgodę na wykonanie tej czynności do dnia 15 marca 2012 r. Następnie, na skutek wniosku złożonego w dniu 15 marca 2012 r., uzyskał zgodę (...) na sporządzenie uzasadnienia do 15 czerwca 2012 r., a na skutek wniosku złożonego w dniu 25 lipca 2012 r. (stosownie do ustaleń z dnia 11 czerwca 2012 r.) do dnia 25 lipca 2012 r.

W dniu 27 lipca 2012 r. stronom zostały wysłane odpisy wyroku wraz z uzasadnieniem. Ostatnia z apelacji od wyroku wpłynęła w dniu 27 sierpnia 2012 r.

W dniu 25 września 2012 r. akta zostały przekazane (...). Zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy apelacyjnej zostało wydane przez Przewodniczącego Wydziału w dniu 25 stycznia 2013 r. i określało termin tej rozprawy na 19 marca 2012 r. Z uwagi na chorobę sędziego referenta w dniu 7 marca 2013 r. wydano zarządzenie o odwołaniu tej rozprawy. W dniu 8 kwietnia 2013 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy apelacyjnej na dzień 27 maja 2013 r. Tego dnia (...) odroczył rozprawę do 28 czerwca 2013 r. Jako przyczynę odroczenia wskazano stwierdzenie braku podpisu przewodniczącego w protokole rozprawy z dnia 17 grudnia 2010 r. oraz konieczność zażądania z (...) akt sprawy o sygn. akt VII K 400/08.

Wyrokiem z dnia 5 lipca 2013 r.(...) w sprawie o sygn. VIII Ka 841/12 oddalił apelację wniesioną przez Prokuraturę.

W związku z przedstawieniem przez Prokuraturę zarzutów popełnienia przestępstwa(...) decyzją (...) z dnia 3 kwietnia 2007 r. zawiesił powoda w pełnieniu obowiązków służbowych na czas trzech miesięcy.

Decyzją (...) z dnia 22 czerwca 2007 r. (...) przedłużył okres zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych do dnia 4 kwietnia 2008 r. W okresie zawieszenia powód otrzymywał 50% wynagrodzenia.

W dniu 26 sierpnia 2008 r. powód na podstawie art. 26 pkt 13 i art. 27 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o służbie celnej został zwolniony ze służby w związku z upływem 12 miesięcy okresu zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych.

Decyzją (...) z dnia 4 listopada 2013 r. (...) w B. przywrócił powoda od dnia 4 listopada 2013 r. do pełnienia służby.

Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2013 r. (...) w sprawie o sygn. II S 5/13 stwierdził, iż w postępowaniu sądowym (...) o sygn. akt VII K 349/08 oraz w postępowaniu sądowym(...) o sygn. akt VIII Ka 841/12 nastąpiła przewlekłość postępowania.

W ocenie (...), mając na względzie przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 16 sierpnia 2004 roku nr 179 poz. 1843 ze zm.) oraz art. 417 k.c. i art. 445 k.c. i art. 448 k.c., roszczenie jest zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd I instancji podkreślił, że powód nie mógł oprzeć rozstrzygnięcia na przepisie art. 417¹ § 3 k.c., gdyż w toku sprawy VIIK 349/08 nie złożył on skargi o przewlekłość postępowania. Tym samym nie dysponował wymaganym prejudykatem w postaci orzeczenia stwierdzającego przewlekłość postępowania powodującego szkodę. Skargę o przewlekłość przedmiotowego postępowania złożył współoskarżony. Orzeczenie (...), wydane w sprawie pod sygnaturą

II S 5/13, stwierdzające przewlekłość tego postępowania przed Sądami obu instancji stanowiło jedynie dowód w niniejszej sprawie.

Zdaniem Sądu nie ma jednak przeszkód, aby odszkodowanie zostało zasądzone na podstawie ogólnych przepisów z art. 417 k.c., gdyż powód wykazał, że faktycznie w wyżej wymienionych postępowaniach karnych doszło do przewlekłości, a on sam poniósł szkodę w postaci utraconych zarobków.

Podczas trwającego przez 6 lat postępowania i w związku z nim, powód został zwolniony ze służby, a osiągnane przez niego dochody były znacznie niższe niż te, które otrzymywał pracując w Izbie Celnej. Tym samym istniał związek przyczynowy pomiędzy zaistniałą szkodą a toczącym się przewlekłym postępowaniem karnym. W ocenie Sądu, w przypadku, gdyby nie doszło do przewlekłego prowadzenia postępowania karnego powód zostałby przywrócony do pracy w dniu 4 czerwca 2012 r., a nie jak to miało miejsce – w dniu 4 listopada 2013 r.

Sąd nie miał wątpliwości, że nastąpiła przewlekłość postępowania. Na etapie I instancji wyniosła 1 rok i 3 miesiące, a na etapie sądu II instancji 3 miesiące (łącznie 18 miesięcy).

Nadto, brak było podstaw do przychylenia się do stanowiska powoda w zakresie żądania odszkodowania za cały okres toczącego się procesu. W pozostałym zakresie bowiem postępowanie było prowadzone w sposób prawidłowy i toczyło się w normalnym toku, nie było opóźnień w podejmowaniu czynności.

Sąd I instancji, w celu ustalenia wysokości utraconego przez powoda dochodu, dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości. Biegły w sporządzonej opinii wyliczył hipotetyczny dochód utracony przez powoda za okres pozostawania poza służbą, także w rozbiciu na stawkę dzienną za dany rok.

Nadto Sąd I instancji, biorąc pod uwagę treść art. 361 § 1 k.c., uznał, że powód wykazał, że utracone przez niego zarobki pozostają w związku przyczynowym z przewlekłością postępowania.

W ocenie Sądu przewlekłość postępowania na etapie postępowania przed (...)trwała 1 rok i 3 miesiące, zaś przed (...) 3 miesiące. W efekcie, według przyjętego przez Sąd I instancji okresu za jaki przysługuje odszkodowanie, przewlekłość postępowania w roku 2012 wyniosła 211 dni, a w roku 2013 – 334 dni. Sąd, obliczając należne powodowi odszkodowanie, pomnożył ilość dni, w których to postępowanie karne było przewlekłe, przez stawkę dzienną przysługującą z tytułu wynagrodzenia ze stosunku służbowego w (...)w B. za dany rok. Stąd też zasądził kwotę 35.566,16 zł z powodu utraconych zarobków za 2012 rok oraz kwotę 58.359,82 zł za 2013 rok, tj. łącznie 93.926 zł. W kwestii odsetek Sąd powołał się na art. 481 § 1 k.c. O kosztach Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 100 zd. 1 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając, gdyż powód wygrał proces w 40 %, pozwany w 60 % i w takich też proporcjach strony były zobowiązane do wzajemnego zwrotu kosztów procesu.

Apelację od wyroku wniosły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok w części, tj. pkt. I i pkt. III zarzucając:

I. naruszenie art. 236 k.p.c. w zw. z art. 235 § 1 k.p.c. przez brak wydania postanowienia dowodowego w przedmiocie: dopuszczenia i przeprowadzenia wniosku dowodowego powoda o przeprowadzenie dowodu z akt (...) VII K 349/08 oraz (...)sygn. akt VIII Ka 841/12; dopuszczenia dowodu z akt postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Białymstoku sygn. akt II S 5/13, do którego odwołuje się uzasadnienie zaskarżonego wyroku;

II. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez oparcie wyroku na ocenie dowodów nie przeprowadzonych przez Sąd merita, tj. z akt (...) VII K 349/08 oraz (...)sygn. akt VIII Ka 841/12 i akt (...) sygn. akt II S 5/13;

III. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. przez błędną ocenę dowodów z akt(...)VII K 349/08 i akt (...) sygn. akt VIII Ka 841/12 oraz akt (...) sygn. akt II S 5/13 w postaci postanowienia tegoż Sądu z dnia 7 czerwca 2013 r. oraz brak w uzasadnieniu wyroku wniosków wynikających z faktów stwierdzonych dowodami z ww. akt;

IV. naruszenie art. 321 k.p.c. w związku z 193 § 2¹ k.p.c. - orzeczenie ponad żądanie pozwu poprzez uwzględnienia powództwa za 2013 r. w wymiarze 334 dni, a zatem na innej podstawie faktycznej niż określona przez powoda za okres do 30.07.2013 r.

V. naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 417 k.c. oraz błędną wykładnię art. 361 § 1 k.c. polegające na uznaniu, że zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem pozwanego Skarbu Państwa przewlekłego prowadzenia postępowania karnego w sprawie powoda przez (...) VII K 349/08 i (...) VIII Ka 841/12 a szkodą powoda w postaci utraconych zarobków na skutek zwolnienia powoda w dniu 26 sierpnia 2008 r. z pracy w (...) w B..

Mając powyższe na uwadze wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz (...) zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie domagał się uchylecia wyroku w zaskarżonej części oraz przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania. Wniósł również o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego za drugą instancję według norm prawem przepisanych.

Powód w swojej apelacji zaskarżył wyrok w części w części tj. w pkt II, III i IV oraz częściowo w pkt I w części dotyczącej zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty. Orzeczeniu zarzucił naruszenie:

1. art. 233 k.p.c. poprzez uznanie, że przewlekłość postępowania w sprawie karnej wyniosła jedynie 18 miesięcy, zaś w pozostałym zakresie postępowanie było prowadzone w sposób prawidłowy, toczyło się w normalnym toku i nie było opóźnień w podejmowaniu czynności przez sądy,
2. art. 476 k.c. poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie i nie zasądzenie odsetek od dnia doręczenia pozwu lecz od dnia wydania wyroku.

Mając powyższe na uwadze wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie odsetek ustawowych od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty, zasądzenie kwoty 142 646,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przy pozostawieniu rozstrzygnięcia o kosztach sądowi.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje okazały się zasadne jedynie w niewielkiej części.

Na wstępie należy wskazać, że na podstawie art. 350 § 1 k.p.c., orzeczenie Sądu I instancji wymagało sprostowania poprzez oznaczenie strony pozwanej w komparycji zaskarżonego wyroku jako Skarb Państwa – (...), o czym orzeczono w pkt I wyroku.

Niezasadny jest zarzut pozwanego dotyczący naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że sporządzenie uzasadnienia w sposób nie w pełni odpowiadający stawianym mu wymaganiom może stanowić usprawiedliwioną podstawę zaskarżenia jedynie wtedy, gdy przedstawione w nim motywy nie pozwalają na przeprowadzenie kontroli zaskarżonego orzeczenia z uwagi na brak wszystkich koniecznych elementów lub inne kardynalne braki. Chodzi o sytuację, gdy treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania wyroku. Tylko bowiem w takim przypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w żadnym razie nie jest dotknięte tego rodzaju brakami i jego kontrola nie następuje trudności.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów apelacji pozwanego dotyczących naruszenia przepisów prawa procesowego przede wszystkim stwierdzić należy, że zakres postępowania wyznacza podstawa materialnoprawna oraz faktyczna dochodzonego roszczenia. W okolicznościach sprawy powód domagał się zasądzenia na jego rzecz odszkodowania,

jako naprawienie szkody spowodowanej przez bezprawne działanie Skarbu Państwa polegające na przewlekłym postępowaniu karnym. W takiej sytuacji jest rzeczą oczywistą, że przedmiotem badania sądu orzekającego tak w zakresie ustalenia faktów, jak i w zakresie oceny prawnej musi być przebieg postępowania karnego w sprawie sygn. akt VII K 349/08 (VIII Ka 841/12). Wiąże się to z przeprowadzeniem dowodu z akt tej sprawy. Jak trafnie wskazuje pozwany, Sąd Okręgowy nie wydał postanowienia dowodowego dotyczącego tych źródeł dowodowych, mimo że powód wnioskował o to w pozwie, a pozwany nie oponował. Bezsprzecznie jednak dowód z dokumentów z akt sprawy karnej Sąd Okręgowy przeprowadził.

W ocenie Sądu Apelacyjnego sprawie nie doszło do naruszenia zasady bezpośredniości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że nie jest wyłączona możliwość zaliczenia w poczet materiału dowodowego sprawy dowodów zgromadzonych w innej sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1997 r., I CKN 42/96, OSNC 1997 nr 5, poz. 62), a tym samym nie dochodzi do naruszenia zasady bezpośredniości, o ile strony mają możliwość ustosunkowania się do ich treści i zgłoszenia stosownych wniosków (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2006 r., I UK 213/05 oraz z dnia 10 listopada 1966 r., II PK 269/66, NP 1967, nr 6). (...) zwracał się do(...) o nadesłanie akt powyższej sprawy, akta te były dołączone do akt sprawy niniejszej, w tym w czasie rozprawy, zatem pozwany nie miał żadnych przeszkód, by się z nimi zapoznać i ewentualnie zgłosić stosowne wnioski czy zastrzeżenia. Tym samym dokonane przez Sąd I instancji uchybienie nie może prowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku, gdyż może ono zostać skorygowane w postępowaniu przed sądem apelacyjnym. Po zapoznaniu się z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku strony mają wiedzę o faktach przyjętych przez sąd jako podstawę oceny, że doszło w toku postępowania karnego do przewlekłości postępowania. Brak postanowienia dowodowego ma w tej sytuacji tylko taki skutek, że strona może powyższe zastrzeżenia czy wnioski formułować na etapie postępowania apelacyjnego i nie ma podstaw do ich pominięcia z uwagi na spóźnienie. W związku z tym, w celu zachowania reguł postępowania dowodowego i umożliwienia pozwanemu obrony Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z akt sprawy karnej (VII K 349/08 i VIII Ka 841/12) (k. 761). Pozwany w piśmie z dnia 8.10.2015 r. przedstawił dodatkowe twierdzenia dotyczące przebiegu sprawy karnej, które zostaną poddane analizie w dalszej części uzasadnienia.

Podobna sytuacja obejmuje również akta sprawy prowadzonej przed (...) w przedmiocie skargi A. B. na przewlekłość postępowania, sygn. akt II S 5/13. Nie ulega i w tym wypadku wątpliwości, że Sąd Okręgowy przy wydawaniu zaskarżonego wyroku również, tak jak w przypadku akt sprawy karnej VII K 349/08 (VIII Ka 841/12) oparł się i analizował dokumenty z tych akt, co niewątpliwie wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Zaniechanie wydania odpowiedniego postanowienia, stanowi jedynie uchybienie, nie wpływające na treść wyroku, gdyż i w tym wypadku Sąd I instancji oparł wydany wyrok na zgromadzonych w tej sprawie dokumentach. Jak miało to miejsce w przypadku sprawy VII K 349/08, również w tym wypadku Sąd Apelacyjny na rozprawie w dniu 27 sierpnia 2015 roku dopuścił dowód z tych akt (k.761). Tym samym podnoszone przez pozwanego uchybienie nie może prowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku.

W związku z tym, w przeważającej części zarzuty apelacyjne zawarte w apelacji Skarbu Państwa (dotyczące naruszenia art. 236 k.p.c. w zw. z art. 235 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., tj. pkt I-III) należy uznać za chybione, pomimo pewnej ich racjonalności.

Należy też podkreślić, że w zasadniczo prawidłowo ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego. Okoliczności sprawy, sposób prowadzenia postępowania karnego, czas jego trwania muszą prowadzić do wniosku, że doszło do przewlekłości postępowania, będącej wynikiem działań (...), jak też(...). Wobec tego uznać należy również za nietrafiony zarzut błędnego zastosowania art. 417 k.c. i art. 361 § 1 k.c. dotyczący braku związku przyczynowego pomiędzy wykazywaną przez powoda szkodą, a przewlekłością postępowania w sprawie karnej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że przewlekłość postępowania stwierdzona przez Sąd I instancji, jak też przez (...) w sprawie o sygn. akt II S 5/13, miała miejsce. O przewlekłości postępowania można mówić, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub

nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. W związku z tym oceniając przebieg postępowania w sprawie karnej, mając posiłkowo na względzie ustalenia (...) w sprawie II S 5/13, należy podzielić ustalenia Sądu I instancji, że postępowanie karne toczyło się przewlekłe przed (...) przez okres 1 roku i 3 miesiące. Na ten okres przypada przede wszystkim dwukrotne zwrócenie akt przez (...) Prokuraturze w celu sporządzenia stenogramów rozmów. Przewlekłość postępowania przed (...) obejmuje zaś okres trzech miesięcy, na które składa się część czteromiesięcznego oczekiwania na wyznaczenie sprawy, gdyż, jak stwierdzono to także w sprawie II S 5/12, należy uznać to za zbyt długi okres oczekiwania, w szczególności w tego typu sprawach. Słusznie(...) wskazał w sprawie II S 5/12, że nie może dochodzić do sytuacji, w której oskarżonego występującego w sprawie wieloosobowej naraża się na znacznie dłuższe rozstrzygnięcie o jego odpowiedzialności karnej, aniżeli osoby oskarżone indywidualnym aktem oskarżenia.

Zgodnie z art. 361 k.c., zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (§ 1); w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2). W świetle przytoczonej regulacji związek przyczynowy pełni podwójną funkcję: warunkuje powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 361 § 1 k.c.) oraz określa jej granice (art. 361 § 2 k.c.) – tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 14 stycznia 2005 r., III CK 193/04, OSP 2006/7-8/89. Pojęcie szkody nie jest ustawowo zdefiniowane. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że szkoda jest wszelki uszczerbek dotyczący osobę bez prawnego uzasadnienia, wyrażający się w różnicy pomiędzy stanem majątku poszkodowanego, jaki istniał i mógłby w normalnej kolei rzeczy istnieć czy się wytworzyć, a stanem, jaki powstał skutkiem zdarzenia wywołującego szkodę. Szkoda może przejawiać się w dwóch postaciach: tzw. szkody rzeczywistej, jak i utraconych korzyści (art. 361 § 2 k.c.). Normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. zachodzi wówczas, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, bez szczególnego zbiegu okoliczności, szkoda jest typowym następstwem tego rodzaju zdarzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2001 r., IV CKN 382/00, LEX nr 52543, wyrok Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2001 r., IV CKN 119/01, LEX nr 52751 i wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2004 r., III CK 495/02, LEX nr 164003).

Nie ulega wątpliwości, że gdyby w sprawie karnej powoda sądy obu instancji nie dopuściły się przewlekłości, to sprawa ta zakończyłaby się wcześniej o okres przewlekłości, który został stwierdzony, co w efekcie doprowadziłoby do sytuacji wcześniejszego przywrócenia powoda do pracy i uzyskiwania przez niego wynagrodzenia.

Okres, w jakim miała miejsce przewlekłość postępowania był również przedmiotem apelacji powoda. Jednakże jego twierdzenia w tym zakresie można sprowadzić do żądania ustalenia, że przewlekłość postępowania winna zostać stwierdzona w szerszym rozmiarze niż uczynił to Sąd I instancji. Jednakże, co wymaga podkreślenia, powód w żaden sposób w apelacji nie precyzuje, na czym ta przewlekłość miałaby polegać i jakie okresy obejmować. Jego twierdzenia sugerują zaś, że całe postępowanie toczyło się przewlekłe.

Nie ulega wątpliwości, że powyższe stanowisko należy uznać za chybione. Przede wszystkim należy wskazać, że podstawą faktyczną powództwa jest żądanie odszkodowania za przewlekłość postępowania w sprawie, a nie to, że w postępowaniu tym powód w ogóle został oskarżony, a następnie uniewinniony. W związku z tym, mając na względzie wcześniejsze rozważania, w których to stwierdzono, że postępowanie karne toczyło się przewlekłe przed (...) przez okres roku i trzech miesięcy, a przed (...) przez okres trzech miesięcy, przyjęcie innych okresów, a tym samym stwierdzenie przewlekłości w szerszym zakresie nie jest uzasadnione. Nie było również procesowych podstaw do tego, aby wyłączyć sprawę powoda do odrębnego postępowania ze względu na brak w materiale dowodowym przedmiotowej sprawy karnej postanowień o wyrażaniu zgody następczej na wykorzystanie wobec powoda materiałów zgromadzonych w ramach kontroli operacyjnej rozmów telefonicznych. Nadto wyłączenie sprawy na podstawie art. 34 § 3 k.p.k. oznacza, co do zasady, konieczność prowadzenia rozprawy od początku. Powyższe zaś winno być stosowane jedynie w wyjątkowych wypadkach, a charakter sprawy, jak też powiązania zarzucanych powodowi czynów z pozostałymi czynami współoskarżonych w żaden sposób nie uzasadniały wydania takiego postanowienia. W efekcie, mimo że powód został zwolniony ze służby w dniu 28 sierpnia 2008 roku, przysługuje mu odszkodowanie za okres

odpowiadający czasowi przewlekłości postępowania, tj. 18 miesięcy. Tym samym jego apelacja w tym zakresie nie zasługiwała na uwzględnienie.

Mając na względzie, że Sąd I instancji prawidłowo określił okres, w jakim nastąpiła przewlekłość postępowania karnego, prawomocne orzeczenie kończące postępowanie wobec powoda winno zapaść nie w dniu 5 lipca 2013 roku, a 5 stycznia 2012 roku. I to ten okres winien stanowić podstawę do obliczenia odszkodowania, gdyż to data wydania prawomocnego orzeczenia, a nie data faktycznego przywrócenia powoda do pracy stanowi granicę odpowiedzialności pozwanego. Rację ma zatem pozwany, że Sąd I instancji w sposób nieprawidłowy wskazał liczbę dni, w których powód był pozbawiony wynagrodzenia w 2012 i 2013 roku, za które winno przysługiwać mu odszkodowanie, a tym samym błędnie określił kwotę przysługującego odszkodowania. Korekta w tym zakresie jest jednak nieznaczna. Przyjmując, że postępowanie karne winno zakończyć się 5 stycznia 2012 roku, w roku 2012 liczba dni, za które powodowi należy się odszkodowanie wynosi 361, natomiast w roku 2013 roku tych dni było odpowiednio 186 (do 5 lipca 2013 roku). W związku z tym za 361 dni w 2012 roku należało ustalić wysokość szkody, mnożąc liczbę dni przez wysokość ustalonego przez biegłego sądowego z zakresu księgowości wynagrodzenia za jeden dzień służby w 2012 roku, tj. 168,56 zł, co daje łącznie kwotę 60.850,16 zł za 2012 rok. Natomiast okres przewlekłości w roku 2013 roku, tj. 186 dni przemnożony przez ustaloną na ten czas kwotę wynagrodzenia na poziomie 174,73 zł daje kwotę 32.499,78 zł. Łącznie, dochody ze służby, których powód nie uzyskał a powinien był uzyskać, gdyby postępowanie nie toczyło się przewlekłe, dają kwotę 93.349,94 zł. Powyższą kwotę należałoby pomniejszyć o dochody uzyskiwane przez powoda z innych tytułów, jednakże ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, że powód w tym czasie uzyskiwał jakikolwiek dochód. W związku z powyższym, tak ustalona kwota odszkodowania odpowiada wielkości szkody pozostającej w związku przyczynowym w rozumieniu art. 361 k.c. z działaniem Skarbu Państwa.

Zasługiwała zaś na uwzględnienie apelacja powoda w zakresie odsetek. Niewątpliwe, na podstawie art. 455 k.p.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. powodowi należą się odsetki od chwili wezwania do zapłaty. Tą chwilą w niniejszej sprawie jest doręczenie odpisu pozwu. Dlatego też od 7 października 2013 roku, czyli od momentu pokwitowania przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa odbioru pozwu, powodowi należały się odsetki. W efekcie orzeczenie również w tym zakresie wymagało zmiany.

Mając powyższe na uwadze, kwotę określoną w pkt. I orzeczenia Sądu I instancji należało zmniejszyć o 576,06 zł, czyli do kwoty 93.349,94 zł, ustalając datę początkową naliczania odsetek na dzień 7 października 2013 roku, o czym orzeczono, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., w pkt IIa wyroku.

W myśl art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało zmienić wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że określoną w pkt. IV kwotę 3.791 zł nakazać pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Białymstoku) od powoda z zasądzonych na jego rzecz w roszczenia, tytułem kosztów sądowych (pkt IIb wyroku).

W konsekwencji w pkt III, na podstawie art. 385 k.p.c., apelacje stron należało oddalić w pozostałej części jako pozbawione uzasadnionych zarzutów.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji o kosztach procesu winno pozostać niezmienione. Wynika to z tego, że do ostatecznego wyniku sprawy zalicza się rozstrzygnięcie w zakresie kwoty głównej, a nie odsetek, które posiadają jedynie charakter akcesoryjny, nadto kwota, w jakiej nastąpiła zmiana wyroku wynosi jedynie 576 zł, a to przy ogólnym rozmiarze roszczenia nie wpływa na konieczność korekty rozstrzygnięcia o kosztach, gdyż proporcja wskazana przez Sąd I instancji w postanowieniu dotyczącym kosztów nie uległa istotnej zmianie.

W związku z tym, że apelacje stron zostały uwzględnione jedynie w niewielkim zakresie, na podstawie art. 100 k.p.c. zniesiono koszty procesu w instancji odwoławczej pomiędzy stronami uznając, że ponosi je każda ze stron we własnym zakresie, gdyż strony de facto postępowanie apelacyjne przegrały.

(...)